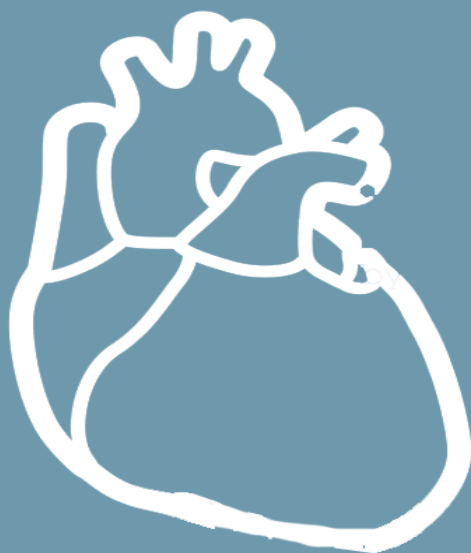

ORGAN- DONATION

 I SVERIGE

SVAR PÅ HUR
ORGANDONATION
FUNKERAR

VEM KAN BLI
HJÄLPT AV EN
DONATION?

VEM KAN BLI
EN ORGAN-
DONATOR?

ORGANDONATION RÄDDAR LIV

SJUKVÅRDEN GÖR ALLT SOM KAN GÖRAS
FÖR ATT RÄDDA LIV, OAVSETT PATIENTENS
INSTÄLLNING TILL ORGANDONATION. I DE
FALL EN PERSONS LIV ÄNDÅ INTE GÅR ATT
RÄDDA OCH DÖDEN KONSTATERATS, BLIR
FRÅGAN OM DONATION AKTUELL.

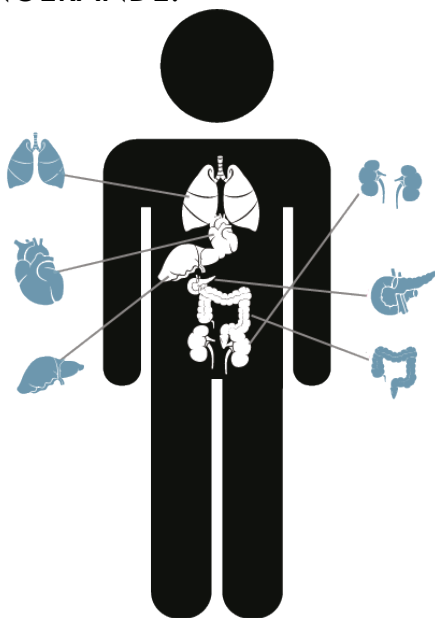
DONATION

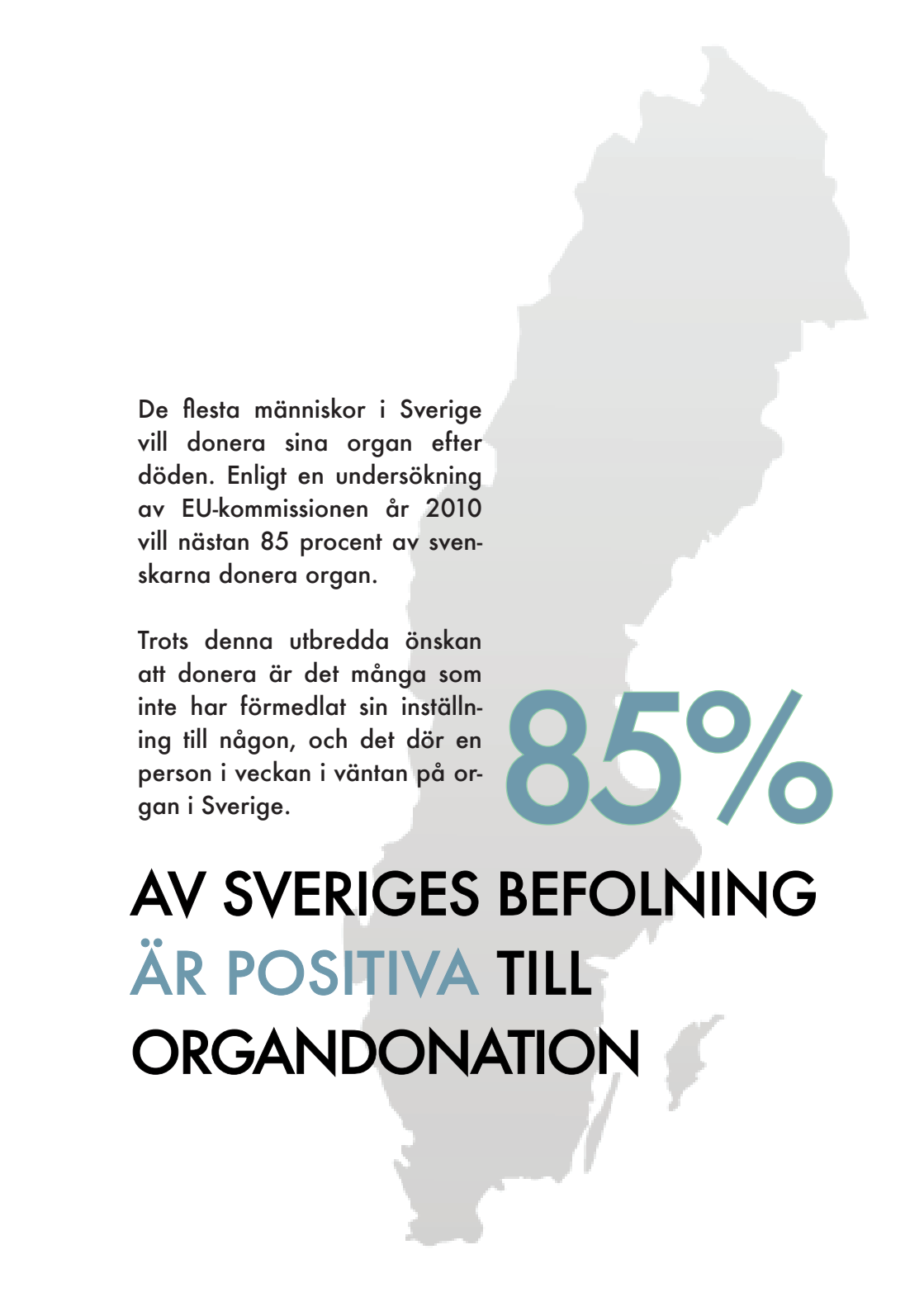
OCH

TRANSPLANTATION

ORDET DONATION BETYDER GÅVA. ORGANDONATION INNEBÄR ATT MAN GER ETT ELLER FLERA ORGAN SOM GÅVA. MAN KAN OCKSÅ DONERA VÄVNADER.

TRANSPLANTATION INNEBÄR EN ÖVERFÖRING AV ORGAN ELLER VÄVNAD FRÅN EN KROPP TILL EN ANNAN, I SYFTE ATT ERSÄTTA MOTTAGARENS SKADADE ELLER SVIKTANDE ORGAN MED DONATORNS FUNGERANDE.

De flesta människor i Sverige vill donera sina organ efter döden. Enligt en undersökning av EU-kommissionen år 2010 vill nästan 85 procent av svenskarna donera organ.

Trots denna utbredda önskan att donera är det många som inte har förmedlat sin inställning till någon, och det dör en person i veckan i väntan på organ i Sverige.

85%

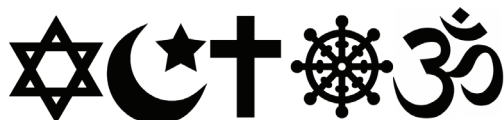
**AV SVERIGES BEFOLNING
ÄR POSITIVA TILL
ORGANDONATION**

RELI- GION

OCH ORGANDONATION

Alla de stora världsreligionerna är positiva till organdonation. Trots detta kan det finnas människor som av religiösa eller personliga skäl är tveksamma eller negativa till organdonation. Inom en religion kan det dessutom vara svårt att skilja på, vad som är religiöst förankrat, vad som är kulturellt betingat eller vad som är tradition.

Det är de olika religionernas allmänna syn på döden och den döda kroppen som präglar de troendes inställning till organdonation. Oavsett religiös övertygelse, är det viktigt att framhålla att i Sverige sker en organdonation med stor respekt för den döda kroppens integritet. Vill du läsa mer om religion och organdonation, se sida 15-16.

HUR FUNGERAR ORGAN- DONATION

ALLA KAN SÅGA JA TILL ATT DONERA SINA ORGAN

Alla som vill kan säga ja till organdonation men alla kan inte bli organ-donatorer. För att bli organdonator krävs att man avlider på en intensiv-vårdsavdelning, under pågående respiratorbehandling. Det krävs också att den avlidne är medicinskt lämplig för att kunna donera organ.

Oavsett din religion, ålder, medicinering eller leverne kan du uttrycka din vilja för organdonation.

Det är sjukvårdens skyldighet att respektera din vilja.

VILKA ORGAN KAN MAN DONERA?

LUNGOR

VARJE ÅR GENOMFÖRS OMKRING 800 ORGANTRANSPLANTATIONER I SVERIGE. DE ORGAN MAN KAN TRANSPLANTERA ÄR NJURAR, LUNGOR, LEVER, HJÄRTA, TARM OCH BUKSPOTTKÖRTEL.

LEVER

VAD INNEBÄR VÄVNADSDONATION?

VARJE ÅR UTFÖRS OMKRING 1000 VÄVNADSTRANSPLANTATIONER I SVERIGE.

NJURAR

TACK VARE DE SOM DONERAR EXEMPELVIS SINA HORNHINNOR KAN MÄNNISKOR MED SVÅRA ÖGONSJUKDOMAR BEHANDLAS OCH FÅ SYNEN ÅTER.

DONATION AV HJÄRTKLAFFAR BIDRAR TILL EN STOR FÖRBÄTTRING AV LIVSKVALITETEN HOS BÅDE BARN OCH VUXNA.

TARM

MAN KAN ÄVEN VÄLJA ATT DONERA TILL "ANNAT MEDICINSKT ÄNDAMÅL", SOM AVSER FORSKNING OCH METODUTVECKLING, GODKÄND AV EN ETIKKOMMITTÉ. EXEMPELVIS KAN BUKSPOTTKÖRTELN, OM ORGANET INTE KAN TRANSPLANTERAS, TAS TILLVARA FÖR DIABETESFORSKNING.

BUKSPOTTKÖRTEL

HJÄRTA

KÄN

HUR DU GÖR
DIN VILJA

Du kan uttrycka din inställning till donation på ett eller flera sätt, muntligt och/eller skriftligt. Alla sätt är likvärdiga och det är den senast uttryckta viljan som gäller.

DU KAN:

*PRATA MED DINA
NÄRSTÅENDE OM DIN INSTÄLLNING*

*REGISTRERA DIG I
DONATIONSREGISTRET*

*[WWW.SOCIALSTYRELSEN.SE/
DONATIONSREGISTRET](http://WWW.SOCIALSTYRELSEN.SE/DONATIONSREGISTRET)*

*SKRIVA UNDER ETT DONATIONSKORT
- DU KAN HITTA DONATIONSKORT PÅ
DITT NÄRMASTE APOTEK.*

Det är den avlidnes inställning till donation som är avgörande och närstående kan inte motsätta sig den avlidnes vilja. Om den avlidne inte meddelat sin inställning till organdonation till någon tillfrågas de närståendes om vad de tror att den avlidne hade velat.

Det är viktigt att du tar ställning till organdonation under din livstid, dels för att bespara dina närstående en ofta mödosam beslutsprocess, och för att sjukvården ska kunna beakta din vilja.

HUR

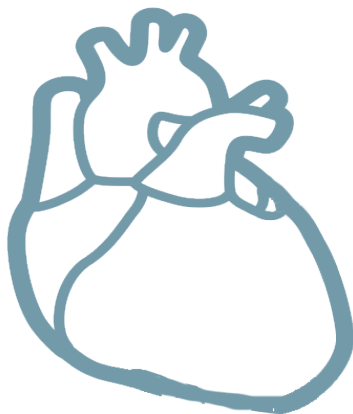
GÅR EN DONATION TILL?

När en människa som samtyckt till donation avlidit under pågående respiratorbehandling, får behandlingen fortgå i högst ett dygn. Denna tid behövs för att undersöka vilka organ som kan doneras och ta reda på vilka personer som är lämpliga mottagare av organen.

Vid donationsoperationen, som ofta pågår under flera timmar, deltar olika transplantationsteam som tillvaratar de olika organen. Operationen kräver stor noggrannhet och genomförs på samma sätt som en vanlig operation. Under operationen tas respiratorn bort. Operationssåren sluts och täcks med förband.

Under operationen kan det ibland visa sig att ett eller flera organ inte är lämpliga för transplantation.

Efter operationen förs den avlidne till en plats där de närstående har möjlighet att ta avsked.

VEM KAN BLI HJÄLPT AV EN DONATION?

IDAG KAN SVÅRT SJUKA OCH DÖENDE PERSONER BLI HJÄLPTA, ELLER RÄDDADE TILL LIVET, TACK VARE EN ORGANTRANSPLANTATION. EN DONATOR KAN RÄDDA LIVET PÅ UPP TILL ÅTTA PERSONER.

MÅNGA PERSONER, BARN SOM VUXNA, VÄNTAR JUST NU PÅ EN ORGANTRANSPLANTATION. DESSA PERSONER ÄR AKUT SJUKA ELLER LIDER AV EN KRONISK SJUKDOM. PÅ GRUND AV EN BRISTANDE TILLGÅNG PÅ ORGAN DÖR MÄNNISKOR I VÄNTAN PÅ ORGAN.

VÄNTETIDEN FÖR EN ORGANDONATION ÄR OFTA LÅNG, IBLAND UPP TILL FLERA ÅR. I DE FALL DÄR PATIENTEN VÄNTAR PÅ EN NJURE ÄR DIALYS-BEHANDLING ETT ALTERNATIV. FÖR DE SOM VÄNTAR PÅ ETT HJÄRTA, EN LEVER, LUNGOR ELLER TARM FINNS INGA ANDRA EFFEKTIVA BEHANDLINGAR ATT TILLGÅ ÄN EN TRANSPLANTATION.

VEM KAN BLI EN ORGAN- DONATOR?

AV DE UNGEFÄR 90 000
PERSONER SOM DÖR
VARJE ÅR I SVERIGE,
BLIR ENDAST CIRKA 180
PERSONER ORGAN-
DONATORER.

EN FÖRUTSÄTTNING FÖR
ATT BLI DONATOR EFTER
SIN DÖD ÄR ATT MAN VILL
DONERA OCH AVLIDER PÅ
EN INTENSIVVÅRDSAVDELN-
ING MEDAN MAN VÅRDAS
MED RESPIRATOR.

ALLA KAN SÄGA JA TILL
ATT DONERA EFTER SIN
DÖD, OAVSETT ÅLDER,
LIVSSTIL OCH EVENTUELLA
SJKDOMAR.

*“Det enda vi behöver bestämma är om
vi vill bli donatorer eller inte. Sjukvården
kommer alltid göra en medicinsk bedöm-
ning för att se om det är möjligt.”*

DET ÄR KVALITETEN
PÅ ORGANEN OCH
VÄVNADERNA SOM
AVGÖR OM EN PERSON
KAN DONERA ELLER INTE.
HÖG ÅLDER ÄR SÄLLAN
ETT HINDER FÖR ATT
DONERA.

KRONISKA SJKDOMAR
BEHÖVER INTE HELLER
OMÖJLIGGÖRA DONATION.
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSPE-
SONALEN GÖR I VARJE EN-
SKILT FALL EN NOGGRANN
MEDICINSK BEDÖMNING
FÖR ATT AVGÖRA OM
ORGANEN KOMMER ATT
FUNGERA I MOTTAGARNA.

DETTA BETYDER ATT
DU ENDAST BEHÖVER
BESTÄMMA DIG FÖR OM
DU VILL DONERA ELLER
INTE, DU BEHÖVER INTE
FUNDERA ÖVER DIN
MEDICINSKA LÄMPLI-
GHET SOM DONATOR.

DET FINNS BARA EN DÖD

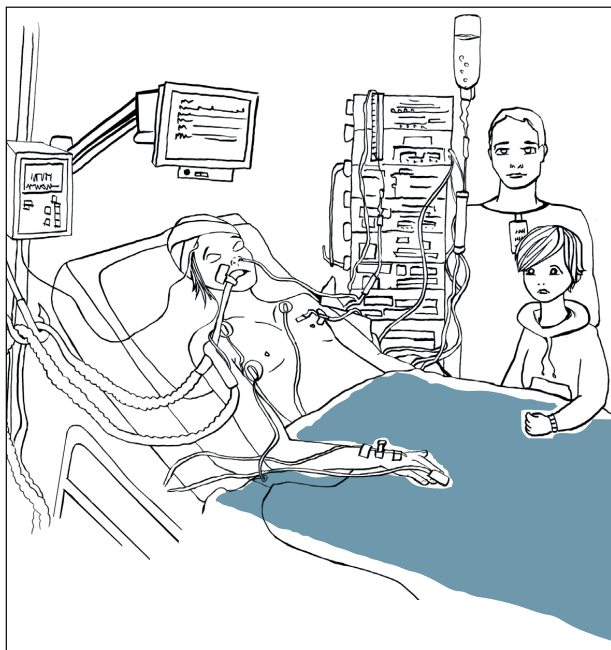
Alla människor som dör gör det för att hjärnan totalt och oåterkalleligt har slutat att fungera, detta kallas total hjärninfarkt.

Ofta slutar hjärnan att fungera för att hjärtat har stannat. När hjärtat stannar upphör blodcirkulationen och hjärnan nås därför inte av något blod. Utan syresatt blod slutar hjärnan att fungera och människan dör.

Ibland slutar hjärnan att fungera på grund av exempelvis en hjärnblödning. Blödningen gör att hjärnan svullnar så mycket att inget blod kan passera genom hjärnan. Utan syresatt blod slutar hjärnan att fungera och människan dör.

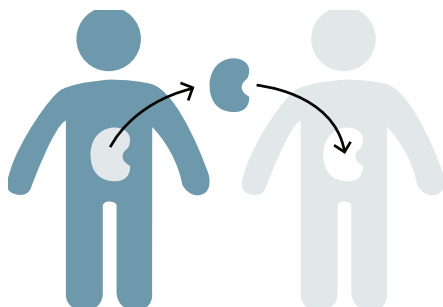
Man är död när blodcirkulationen till hjärnan definitivt har upphört.

VARFÖR BEHÖVER EN ORGANDONATOR VÅRDAS MED **RESPIRATOR?**

En respirator eller ventilator är en maskin som ger konstgjord andning och som syresätter blodet. Om hjärnans samtliga funktioner har upphört, behöver den avlidne behandlas med respirator för att syresätta organen. Syret är nödvändigt för att organen inte ska bli förstörda och för att de ska kunna fungera i de patienter som är mottagare av de donerade organen.

LEVANDE DONATION

Organdonation från levande personer är också möjlig. I huvudsak handlar det om donation av en njure men det är också möjligt att donera en del av sin lever. I dagsläget kommer en tredjedel av alla transplanterade njurar från levande donatorer. Man behöver inte vara släkting eller nära vän för att kunna donera. Avgörande är att beslutet att donera är frivilligt.

För att kunna donera i livet, måste du gå igenom en noggrann utredning för att säkerställa att beslutet är väl grundat och att du som donator inte riskerar din egen hälsa.

**FÖR ATT LÄSA MER OM LEVANDE DONATION
– BESÖK WWW.LEVANDEDONATION.SE**

MER OM ORGAN- DONATION OCH RELIGION

JUDENDOM

NÄR DET GÄLLER ORGANDONATION ÄR DET FRAMFÖR ALLT TVÅ PRINCIPER SOM BLIR AKTUELLA INOM JUDENDOMEN: DELS VÖRDNAD OCH RESPEKT FÖR DEN DÖDA KROPPEN, DELS PLIKTEN ATT FRÄMJA LIVET OCH RESPEKTEN FÖR LIVETS HELGD. FÖR EN JUDE INNEBÄR DEN FÖRSTA PRINCIPEN ATT ORGANDONATION KAN UPPFATTAS SOM BRIST PÅ RESPEKT FÖR DEN DÖDA KROPPEN. MEN DEN ANDRA PRINCIPEN INOM JUDENDOMEN VÄGER TYNGRE: ATT FRÄMJA LIVET FÖR ALLA SOM BEHÖVER EN TRANSPLANTATION. JUDENDOMEN INTE BARA TILLÅTER UTAN SER ORGANDONATION SOM EN GOD GÄRNING.

ISLAM

ISLAM GRUNDAR SITT STÄLLNINGSGANDE TILL ORGANDONATION PÅ ETT UTTALANDE I KORANEN: "OCH VEM DEN ÄN ÄR SOM RÄDDAR ETT MÄNSKLIGT LIV ÄR DET SOM OM HAN ELLER HON HAR RÄDDAT HELA MÄNSKLIGHETEN." LIKSOM DE ANDRA RELIGIONERNA BETONAR MAN DOCK, ATT ETT BESLUT OM ORGANDONATION BÖR SKE AV EGEN FRI VILJA.

KRISTENDOM

ETT UTTALANDE AV PÅVEN KAN SES SOM ETT UTTRYCK FÖR KRISTENDOMENS SAMLADE SYN PÅ ORGANDONATION: "VARJE ORGANTRANSPLANTATION GRUNDAR SIG I ETT BESLUT AV STORT ETISKT VÄRDE: BESLUTET ATT UTAN BELÖNING SKÄNKA EN DEL AV ENS KROPP FÖR NÅGON ANNANS HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE. HÄRI LIGGER DET ÄDLA I GESTEN, EN GEST SOM ÄR EN ÄKTA KÄRLEKSHANDLING."

DEN GYLLENE REGELN I DESS KRISTNA VERSION: "ALLT VAD NI VILL ATT MÄNNISKORNA SKA GÖRA FÖR ER, DET SKA NI OCKSÅ GÖRA FÖR DEM" BETONAR DESSUTOM, ATT OM MAN KAN TÄNKA SIG ATT TA EMOT ETT ORGAN FRÅN EN ANNAN MÄNNISKA BÖR DET VARA EN SJÄLVKLARHET ATT MAN OCKSÅ KAN TÄNKA SIG ATT DONERA ORGAN.

MER OM ORGAN- DONATION OCH RELIGION

HINDUISM

DET FINNS MÅNGA REFERENSER SOM STÖDER IDÉN OM ORGANDONATION I HINDUISKA SKRIFTER. DAAN ÄR DET URSPRUNGLIGA ORDET PÅ SANSKRIT FÖR DONATION OCH DET BETYDER ATT GE OSJÄLVISK. I LISTAN ÖVER DE TIO NIYAMA (DYGDIGA HANDLINGARNA) KOMMER DAAN PÅ TREDJE PLATS: "AV ALLA SAKER SOM ÄR MÖJLIGA ATT DONERA, ÄR DET OÄNDLIGT MYCKET MER VÄRT ATT DONERA DIN EGEN KROPP."

HINDUER HAR EN STARK TRO PÅ LIVET EFTER DÖDEN OCH EN PÅGÅENDE PROCESS FÖR ÅTERFÖDELSE. KARMAS LAG BESTÄMMER VILKEN VÄG SJÄLEN SKA GÅ I NÄSTA LIV. BHAGAVADGITA BESKRIVER DEN DÖDLIGA KROPPEN OCH DEN ODÖDLIGA SJÄLEN PÅ ETT ENKELT SÄTT SOM FÖRHÅLLANDET MELLAN KLÄDER OCH EN KROPP: "NÄR EN PERSON SLÄPPER TAGET OM SLITNA KLÄDER OCH BÄR NYA, LIKASÅ, VID DÖDSFALLET, SLÄPPER SJÄLEN TAGET OM DESS SLITNA KROPP OCH GÅR IN I EN NY." (BHAGAVADGITA, KAPITEL 2:22).

BUDDHISM

ENLIGT BUDDHISMEN ÄR ORGANDONATION EN SYNNERLIGEN POSITIV HANDLING, EFTERSOM DEN UPPSTÅR UR EN GENUINT MEDKÄNNANDE ÖNSKAN ATT HJÄLPA ANDRA. SÅ LÄNGE DET ÄR DEN DÖENDES UPPRIKTIGA ÖNSKAN ATT HJÄLPA ANDRA, KAN DET ALLTSÅ INTE PÅ NÅGOT SÄTT SKADA MEDVETANDET SOM LÄMNAS KROPPEN.

TVÄRTOM, DENNA SISTA ÄDELMODIGA HANDLING FRAMBRINGAR EN GOD KAMMA/KARMA. EN BUDDHIST HAR EN GÅNG SAGT: "OM NÅGON HELT SÄKERT KOMMER ATT DÖ INOM NÅGRA ÖGONBLICK OCH HAR UTTRYCKT SIN ÖNSKAN (SIN VILJA) ATT DONERA SINA ORGAN OCH HENNES MEDVETANDE ÄR UPPFYLPT AV MEDKÄNSLA, ÄR DET HELT I SIN ORDNING ATT ORGANEN TAS REDAN INNAN HJÄRTAT HAR UPPHÖRT ATT SLÅ." "ATT DONERA (DANA - ATT GE) ÄR EN AV DE STÖRSTA KÄRLEKSHANDLINGARNA. SOM JAG SER DET SÅ BORDE DET VARA EN SJÄLVKLARHET ATT DONERA FÖR VARJE BUDDHIST. ATT VÄGRA ANSER JAG ÄR ETT FASTKLAMRANDE VID DRÖMMEN OM ETT BÄTTRE LIV HÄRNÄST. MAN SKALL SLÄPPA TAGET OM SIG SJÄLV. NU OCH I FRAMTIDEN." (TIBETANSKA LIVS- OCH DÖDSBOKEN).

FRÅGOR OCH FUNDERINGAR

SKRIV NER DINA FRÅGOR OCH FUNDERINGAR HÄR:

[illegible]

ORGAN- DONATION RÄDDAR LIV

